

Oglas, pripolena itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cjenika ili po dogovoru.

Novca... predbroju, oglas na željezo naplatom ili položnicom pošt. Medionica u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Iko list na vrijeme ne primi, neka to javi odgovarajućem u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Cakornog računa br. 847.849.
Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

«Slogom rastu malo stvari, a nesloga sve pokvari». Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netakani dopisi se ne vraćaju, a e po p i s a n i ne tiskaju, ne frankirani ne primaju.

Predplata sa poštarinom stop: 10 K u obće, } godišno.
5 K za seljake }
ili K 5.—, odnosno K 2.50 u pol godišno.

Izvan carovine više poštarina. Plaća i utužuje se u Pul.

Pojedini broj stoji 10 h, za ostali 20 h, koli u Pul t u l i izvan lista.

Uredništvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulla br. 1. Karo neka se naslovljuju svaplati predplata

Glavni urednik Jerko J. Mahulja.

Izdaje i tiska Laginja i dr. u Pul ulica Giulla 1.

Glavni suradnik prof. M. Mandić u Tratu

Raspust istarskog sabora.

U 1. broju našega lista od ove godine javili smo u kratko, da je carskom povoljom od 29. januara t. g. raspustljen zemaljski sabor za markgrofiju Istru. Tom prilikom obećali smo, da ćemo se osvrnuti obilnije na tu okolnost, te pošto radi krznanja tiskarskog osoblja nismo to mogli učiniti prije, izvršujemo dana obećanje danas.

Prilikom raspusta istarskog sabora dana je vlada preko trećih — kao na neko opravdanje — razširiti glasine, da ju je na raspust istarskog sabora ponukala okolnost, što sabor kroz svoje legislativno doba nije mogao radi tevanja između obiju narodnosti u zemlji raditi, što nisu uspjeli pregovori za izmirenje zemaljskih narodnosti, i da se vlada nada od ovih izbora takav sastav sabora, s kojim će moći računati na povoljan uspjeh pregovaranja i na konačni mir između hrvatsko-slovenskog i talijanskog naroda u Istri. Postignuv ova zadnje bit će osiguran i uspješan rad novog sabora.

Početak jeseni godine 1908. sastao se je istarski sabor, izabran na temelju novog izbornog reda, po kojem je bilo izabrano 18 naših zastupnika, a talijanskih 26 (računajući u ove i dva socijalista, jer su Talijani), premda je po utaćenom i usakonjenom dogovoru između naših i talijanskih predstavnika moralo biti izabrano naših 19 a talijanskih 25. Prevarom i najsurvojim prevjerom oteše nam Talijani mandat u trećem kotaru grada Pule, koji je bio izričito zakonom naznačen nama. Iza smrti talijanskog zastupnika tog kotara, kod naknadnih izbora od prethodne godine pao je taj kotar u naše ruke. Dakle već kod samih izbora prije sastanka sabora, izbio je očito na dan, da Talijani ne misle postao niti najmanje držati se kompromisa, sklopljenog između naše i njihove stranke i po kojem je sklopljen novi izborni red i sastav i uprava zemaljskog odbora. Vodstvo talijanske stranke službeno je odklanjalo tu prevjeru i svajtvalo tu krivnju na mjestni izborni odbor, na izbornika dotičnog izbornog kotara. Koliko je to bilo istine a koliko hipokrizije i prevaranosti sa strane službenog vodstva talijanske stranke, pokazat će daljnji navodi.

Vlada je sazvala sabor na okup. Prije sastanka sabora naručilo je službeno predstavništvo tal. stranke pojedine ljude u provinciji, poimecne dra Gherusa (Grču) iz Labina, koji je kroz puljski »Il Giornaleto« stao pozivati talijanske zastupnike, da ne smiju dopustiti konstituiranje zemaljskog odbora, u koji su po novom izbornom redu imala ući dva naša prisjednika i bez kojih nije zemaljski odbor mogao ništa odlučivati ni trošiti. Iza tog Grču pojavili se po dogovoru drugi iz Oportija,

Višnjana, Poreča, Pule i drugih mjesta. I tako zastupnici tal. stranke naručenim izgovorom, da ih provincija sili na nekonstituiranje zemaljskog odbora, dodjose pred naše s predlogom, da se prije svega ustanovi princip i prihvati kao prvu točku daljnjih pregovora za mir između obiju narodnosti razdijeljenje občina, jer inače neće dopustiti konstituiranje zemaljskog odbora. Nova prevara proti planom i usakonjenom kompromisu, iza koje imale su slijediti dalje još krupnije. Naši na mukama, bez zatište, prepustili sami sebi, a vlada mirno promatra, što Talijanima daje još više odvažnosti da ustraju na prevari i gnjuvanoj prevjeri. Naši ne popuštaju, već zahtjevu najprije konstituiranje zemaljskog odbora i tek onda pripravnosti za početi daljnje pregovore o miru. Talijani ne popuštaju a vlada nagovara naše, da pristanu na talijanske zahtjeve. Naši napokon promislile i uvidivši talijanku perfidiju i najgledniju prevaru, zaključivše pristati na talijanski zahtjev umijujući, kad Talijani mogu već u početku kršiti usakonjeni kompromis i na svakom koraku činiti prevare i prevjere na naš račun, zašto nebi i oni na takove odurne provokacije stavili Talijanima stupicu. Pristase i dodje do konstituiranja zemaljskog odbora poleg novog zemaljskog reda za markgrofiju Istru. Čim se to izvršilo, dodjose Talijani s predlogom za razdoblno občina, kako bi oni htjeli, a naši pak s predlogom, da se uredi najprije i prije svega pitanje hrvatskog i slovenskog jezika u saboru i zemaljskim uređima. Kako je poznato, Talijani ne priznaju našem jeziku ni u saboru ni u zemaljskim uređima nikakova prava, jedino iz milosti dopuštaju našima, da u zaporu govore svojim jezikom, ali njihovi govori u hrvatskom ili slovenskom jeziku ne dolaze u stenografski zapisnik ni u štampama izvještaje sabora, nego ti govori u izvještajima bivaju naznačeni sa dvie riječi: parla slavo!

Svaki pametan i nepristran dopustit će, da treba narodu od dvie trećine cilog pučanstva u Istri najprije priznati pravo porabe i mjesta u zakonodavnom telu i uređima te pokrajine, ali samo fanatizam talijanske oligarhije toga neće da uvidi. Do čega vodi zasukanost i mržnja unižena do prostote! Na ovaj najopravdniji i najprimtivniji zahtjev Talijani neće da pristanu, o njem neće ni da čuju a kamo li raspravljaju. Naši postojano stoje na tom najopravdnijem zahtjevu i ne puštaju nikakve druge rasprave prije, nego li se uredi pitanje našega jezika. Dosta se je vapilo i čekalo uzalud na to naše najvažnije pravo, sada ga više ne puštamo ni za koju ucjenu s dnevnoga reda. S tih razloga, videći naši, da Talijani hoće s nasiljem provesti svoje zahtjeve; povedoše u saboru najžešću obstrukciju iz koje se izrodih burni prizori i vlada bje napokon prisiljena zatvoriti sabor.

I tako bi Istra upravljana bez sabora po zemaljskom odboru. Kakove prevare počinih i tu Talijani usprkos prosvjeda

naših prisjednika, o tome je bilo dovoljno pisano u našem listu i neka bude na dušu vladi, koja je jedino kriva i odgovorna za ovo nevoljno stanje svega našega naroda u Istri, jer nad nama je uvijek višla vladina sjekira i sablja, dok je svuda i svagdje pogodovala Talijane i njihove prevare i sljeparije.

Da vlada nekako — onako na oko — izadje iz ovog kaosa, kog je sama stvorila u Istri i prikrije svoju suodgovornost, smislila je pozvati naše i talijanske predstavnike na dogovor, nebi li ona svojim očinskim posredovanjem pomirila savadjene narodnosti i sebi savila slavo-dobitni vjenac neumrle slave izmirenja dvaju stolnu ljeta savadjenih naroda. Prihvati i prouči točke i predloge obiju predstavnika, skalupi tobože svoje predloge za izmirenje i predloži našima na prihvati. Ali kad tamo, ti vladini predlozi nisu bili drugo nego zamka u koju htjede uloviti naše gore nego kakovu divljač. Naši opazivše odmah, da ti vladini predlozi nisu bili drugo, nego oni isti talijanski predlozi, koje su naši a limine odbili. Te vladine predloge odbili su naši s punim ogorčenjem i zgražanjem. Tamo je vlada zapечатila i svaki pokušaj, kojim bi naše pregovornici na kakova dalnja pregovaranja.

Time je vlada, što je našem narodu htjela postaviti novu stupicu, stvorila sebi još veću i jaču nepriliku: razširila je — da blago kažemo — svojom nesmotrenošću još više tar, što je postojao između hrvatsko-slovenskog i talijanskog naroda u Istri.

Da tu pogriješku i nesmotrenost opere, zapala je na koncu u najveću smješnost, raspustiv istarski sabor u čas kad mu je zakonito isticao mandat, kad je taj sabor trebao da utrne sam od tebe, u zahorav bez ikakva spomena, jer nije kroz šest godina svog obstanaka na papiru učinio ni zla ni dobra, a pet zastupnika ga ni vidjeti nisu!

Te usroke navadža vlada za lapriku raspusta istarskog sabora. Da je poslušala nas, vlada je trebala prihvatiti onu mjeru, koju smo joj mi preporučili u našem listu odmah iza prekinuća pregovora u Tratu u članku pod naslovom »Komesarijat u Istri«. Do toga će hoćeš nećeš napokon morati da dodje, pak se vlada veoma vara, kad je dala poluslužbeno razglasiti i to kao jedan povod raspustu istarskog sabora, da će tobož novim izborima doći u istarski sabor takovi ljudi, s kojima će moći provesti narodnostni mir u Istri.

Mi već sada ovdje najsvčanije poručujemo vladi, da ako i dodje s naše strane koje novo lice u istarski sabor, svi ti biti će ne manje od prvih prozeti dubokom i svesrdnom ljubavi do našeg liepog materinskog jezika, te ni ti novi neće ni za kakovu cionu smetnuti s dnevnoga reda prvu i najpoglavljiviju točku našega programa: podpuna ravnopravnost hrvatskog i slovenskog jezika u zemaljskom saboru i zemaljskim uređima Istre s talijanskim!

Vrlo dvojimo, pače smo uvjereni, da ni s talijanske strane neće biti promjena u programu i zagriženosti prema našim pravima. Novo koje lice neće promjeniti ni malo staro lice istarskog sabora.

I s te strane mogla je dakle vlada pristediti sebi posla i troška a narodu zanovali i uzaludnog gubitka vremena te nepotrebnih izbornih trzavica i uzbuđenja duhova, pak liepo uvesti u Istri komesarijat, kojeg će i onako morati uvesti, a onda tek ćemo se moći prorasgovoriti i nije isključeno uspješno sporazumiti. Inače biti će opet: Jovo na novo!

Na obranu suca poštenjaka.

U Vodnjanu imamo od neko doba medju suci jednoga, koji je našeg roda i jezika, te vrši svoju dužnost pravedno sudeći i pišući našem puku u našem jeziku to jest hrvatski i govoreći s njim tako.

To talijanskoj kamori nije pravo, pak su već na skupštini talijanskog političkog društva, što je bila otvor dvije nedjelje u Piranu, podigli svoj glas proti onomu sucu, našem čestitomu Hrvatu dalmatincu Emilu Markoviću, da tobože burni narod proti mirnim Talijanima.

To je znate onako, kao kad je vuk bio na izvoru potoka otkuda je voda tekla, a niže njega bilo je janje, pak se vuk tužio da mu janje muti vodu. Kao da voda teče gori, a ne dolje.

Talijanska kamora rado bi, da se povrate stara vremena, kad su na sudu o našem čovjeku samo talijanski govorili, i u tom jeziku makar ga za smrt sudili, ona vremena, kad su službenici našega jezika na uređim bili kao biele vrane. Zato udaraju po našem čovjeku gdje god se koji pojavi u javnoj službi odrešit i tako posteu, da vrši zakon i da s našim čovjekom bude u našem jeziku pravedan sudija.

Nu dok se na takove poštenjake obara jedno političko društvo, jedna stranka protivna našem narodu i našem jeziku, to je budi koliko razumljivo.

Ali neoprotivno je, što donasa puljski »Giornaleto« od četvrtka 26. februara pod naslovom »Le agitazioni del Giudice Marković a Dignano«.

Taj organ kamore pripovjeda pod istinu, da je vodnjansko Općinsko poglavarstvo podneslo predsjedništvu prizivnog suda u Tratu jednu spomenicu, koja da jače razsvjetljuje političku djelatnost suca Markovića u Vodnjanu, o kojoj je djelatnosti bilo govora na glavnoj skupštini talijanskog političkog društva u Piranu.

U toj prijavi mora da su dvije točke tako teške, da jih policija nije pustila niti objaviti. Zato i ne znamo o čem govore; znamo samo to, da su zaplijenjene.

Ali drugo, što je izišlo u Giornalettu proti sucu Markoviću tako je bljutavo, da nam pamet staje pomišljajući, do koje ni-

zine se je kadro spustili jedno općinsko poglavarstvo, kad u njegovu ime govore zaslepljeni, strastveni strančari.

Za one, koji neznanju, treba da spomenemo kao neoborivu istinu, da općinsko poglavarstvo u Vodnjaju, na zalost, zapovjeda ne samo gradu Vodnjaju, nego i cijelim poreznim općinama Krulci, Filipanu i Roveriji, u kojim čes talijanske, pače i potalijanske obitelji pobrojiti lahko na prste jedne same ruke; sve je drugo čista slovenska duša, pravi hrvatski puk.

Pak strmito od čuda, ljudi Božji, općinsko se poglavarstvo u Vodnjaju tuži sudbeno starijoj vlasti, da sudac Marković piše narodu hrvatski i da s njim razgovara hrvatski, a da toga nikada od sada nije bilo. A to je velika, pače pretruda laž, jer se je na sudu vodnjanskom već pred 20 i više godina pisalo hrvatski. Ne toliko baš, koliko danas, nego kadgod više a kadgod manje, već kako je kada bilo ljudi sposobnih i voljnih.

Općina se vodnjanska tuži, da sudac Marković donosi u narod nesporazum među Talijani grada i slovenskoga puka iz sela, koji da su uvijek do sada živili mirno. Laže, jer ne može biti mira između kralja oca Kusara djevojke i njegovoga nevoljnoga suženja Vladimira.

Općina se tuži nadalje, da naš sudac takodje u nutarnjem uređovanju rabl hrvatski jezik. Ako se radi o ovršnom postupku protiv našeg čovjeka, o raspravi ostavine iza našeg pokojnika, o malodobnoj željdi hrvatskoga puka, onda sudac ima i svetu dužnost da tako radi. A mi smo osvjedočeni, da kad se takovi posliću Talijana građanina, sudac Marković stalno ne čini Talijanu krivini Talijanima.

Prigovara mu nadalje i tuže ga, da je u Divišcima bio na narodnom sastanku i da je tamo narodu govorio, kako ima da brani svoj jezik i da ga svagdje rabi.

Još ga tuže, da je bio u selu Gajjani i tamo nagovara ljude kao i druguda, neka piju, da jim budu dane škole u njihovom, to jest u našem hrvatskom jeziku. Nadalje ga tuže, da zalazi među veterane i tamo uči narod, kako se može pomoći u kojoj stvari od zakona, da mu ne treba za svaku malu advokata ni troška; ali tuže ga, da on to ne čini od prave ljubavi, nego za to, da više narod uza se.

Eto, to su tobože griješi našeg suca Markovića u Vodnjaju! Sramota je, da se u našem vjeku, pak baš od strane talijanske nadje jedno općinsko poglavarstvo, koje svakome čine smatra za slobe. Zato popravljamo mi i kasemo, da poštemo vjera suca Markovića, ako onako čini, nešto ga tuže. I stalni smo, da će ovo naše pismo naš hrvatski puk na vodnjanskini dobro razumjeti i da će svaki put, kada su sretno suca Markovića još dublje skinuti kloak i vrći ga pod pod pazuku i uškikauti s nami: Da nam Bog pošave i dugo obrani suca Markovića, kada onako ljepo obavija svoju sudačku i rodoljubnu službu!

Prešni predlog

zastupnika Matka Mandića i drugova u pogledu ublaženja biede.

Stanovnici sela Česari i susjednih sela u obćini Kopar, kotarako poglavarstvo Kopar u Istri, koji su do sada usluđ čekali na bilo kakovu podporu od strane obćinske uprave, od pokrajine ili od č. k. vlade zbog protiođodnja nerudica obratili se na prvopodpisnog molbon, da bi se za njih saunoo u državnom saboru te im isposlovao znatan državnu podporu.

Poljski proizvodi u spomenutim selima, napose u Česarima bijahu teško oštećeni najprije tućom i od prvih dana mjeseca augusta 1913. god. Odnosna komisija odgovorila na lice mjesta po č. k. kotarskom poglavarstvu ustanovila je, da bijase samo na vinogradim do 60 po sto stete

a gdje su drugi proizvodi kao n. pr. masline, voćke, pačulj, rajčice, koje bijahu baš tada u cvietu itd. itd.

Osim stete tućom prouzročene imalo je ono stanovništvo i drugih elementarnih nezgoda. Čitav mjesec august i djelomice septembar vladala je tamo suša tako, da grozdje nije moglo napredovati ni zrijati. Kad je pako ono što je tući i suši na grozdju preostalo, dozrijevalo, otrekla je najprije žestoka buja i zatim nastupile dugotrajne kiše, koje prouzročile gnijez grozdja tako, da ga je oko 76 po sto sagnijilo. Povodom herbe osvjedočilo se je tekao ono stanovništvo, da mu bijase trud i trošak oko vinograda skoro uzaludan. Samo u selu Čezari računaju stete na grozdju preko 20,000 K.

Povrh toga podutilo je ono stanovništvo stetu i radi pomanjkanja radnih sila, pošto su skoro kroz čitavu godinu stajali pod oružjem mladići i mladij muževi na južnim granicama monarhije.

Na temelju ovdje navedenoga predlažu podpisani:

Visoka kuća neka izvoli zaključiti: Poziiva se visoku č. k. vladu, da prikaži na pomoć znatnom podporom iz državnih blagajna stanovništvu sela Česari i susjednih sela u obćini Kopar, kotar kopar u Istri te da si ono kod provedenja potrebnih javnih radnja svakdanji kruh zaslušti usmogne.

U formalnom pogledu predlažu, da se uputi ovaj prešni predlog, uporabom sviju u pravilnom predtođodjih kratica, odboru za ublaženje biede.

(Sljede podpisni).

Pogled po Primorju Puljsko-Rodnjski kot.

Našim predplatiteljima. Ovaj tjedan nastupilo je listaroko obćeje rad u našoj tiskari, pak će od sada naš list izlaziti redovito. Ovaj broj izdajemo već u prijatijem starom formatu, a budućim brojevima nastojat ćemo naše predplatnike približima odšteti za neizdatu brojeva.

Molimo pak ponovno naše cienj. predplatnike, da nas pomognu redovitom predplatnom, jer naš list istim podpore predplatnika druge pomoći nema.

Naše postovane dopisnike umoljavamo, da nam pridre svoju nektonost kao došete i nadalje te nar izvještaju i u buduću o dogodjajima u svojim mjestima, a molavni nek budu jezgoviti i neobitirni, čime će nama prištediti neugodnost ako dopis nebi bio uvrićen a sebi pribaviti zadovoljstvo kad ugledaju svoj dopis otienu; osobito pak neka se u sastavcima bene svake osobnosti, jer te moraju biti zazorne svakome a uredništvu donajaju samo nepriklad.

Dva naša pekojnika. Ovih dana preminuo je u Pulj Mate Čalić, posljednik u Katanzjeru, a u ponedjeljak sproveden je do hladnoga groba Mate Puhali, posljednik u Muckati. Prvi rođan u srednjoj Istri, a drugi u Laniću na Krašu, spadali su u one naše ljude, koji su trudjom i stjednjom živili na svojem. Čalić je već bio zašao u stare godine, ali Puhali je prerano legao u grob, tek u 39. godini života. Ošavija udovu i mnogo nevjake djece. Doćionom rodu, navlastito udovicam i braći Puhaljem u Pulj i Laniću naše saučestak!

Glavna godišnja skupština Citaonice u Pull. Na 28. febraru bijase glavna godišnja skupština Citaonice. Prisutan bijase nepi broj članova. Predsjednik dr. Zuccon otvorio skupštinu i podravio prisutne preporučivim jim, da pomno prate izvješće tajnikovo i blagajnikovo i da onda sude. Tajnik Šorić izvješće je o radu uprave kroz cijelu godinu. Društvo je na početku godine 1913. imalo upisanih 94 člana a sada ima 114. Priredilo

se bio tekom godine jedan glazbeni koncert, 3 predavanja, a mjesto društvenog plesa priredilo se za članove bakalarevu večer. Društvo je primalo 20 raznih novina i ovogodišnje Matičine knjige. Blagajnik Brečević izvjestio je o stanju društvene imovine. Dug Citaonice prema Pošnjilnici anizlo se za 500 K a društvo ima uloženo 170 K. G. dr. Laginja po hvalio je rad uprave te predložio, da se sa zadovoljstvom primi na znanje izvješće tajnikovo i blagajnikovo. Skupština je predlog jednoglasno prihvatila. Za ovu godinu izabrana je jednoglasno stara uprava i to: predsjednik dr. I. Zuccon, tajnik I. Šorić, blagajnik B. Brečević, odbornik H. Rajčić, zamjenici odbora A. Legiša i dr. M. Vratović, revizori J. Stihović i A. Sabalja. Društvo kani ova godine prirediti nekoliko društvenih izleta, te će se, čim uprava odluči kada i kamo da se podje, javiti svim članovima.

Delinkvent na pozn. Poznati gromopucateljni skriba Timele ispuknuo je onomadno u puljskom smetlištu svu svoju provincijalnu kulturu talijanske fukare u Istri na cieti naš narod radi zločinačkog sječenja i oštećenja treba što se dogadjaju u porečkom kotaru. Mi smo više puta i uvijek u našem listu ostro osudili ta zločinačka nedjela i uprii pratom na uzroke zbog kojih nastaju ti gadni pojavi te pozivali vlasti da takovim razbojnicima stane na rep. Mjesto da libelista puljskog smetlišta ustane protiv pravim usrođiteljima tih razbojstva, on kao drugi delinkvent ustaje protiv celom narodu našem radi tog divljačtva, jer ta nedjela počinjaju ljudi, koji su potekli od našeg roda. Huncuti ih se sada odriče i prišiva našemu narodu, jer ta nedjela ti od Talijana pokvareniziljkovoi počinjaju na talijanskoj sinjoriji, ne iz političkih motiva, jer to su odrodni našega roda i talijanskom bruturnom podivljanju individui, nego zato što ih talijanska sinjorija krađe i guli do kože. Svi izlievi tog novinarsa proštatiine, po priznanju samih puljskih Talijana bez ikakve kulture i naobrazbe, očaju samo njegovu delinkventsku čud i potvrđuju naše davne tvrđnje do čega dovedi lažna i prostacka talijan ska kultura ljude našega naroda i jezika kad se prođadu bezdušnim talijanskim kramarima iz pokvarenih i propalih talijan. gradiča Istre. Kad Talijani otmu kojam našem čovjeku dušu i srca lažnim obećanjima, zamannim pijačama i gozbama kod svakih izbora, protunaravnim talijanskim školama, talijanskim pivkama, pogrdnim pjesmama, takov čovjek mora da postane divljakom, brutalnom živinom, zločincem i razbojnikom. Kad te pozitivne nemani pokušaju svoju zločinačku, divljačku čud na grobarima svoje srece, na glavnim usrođiteljima svoje pokvarenosti i nesrece, tad se naše zločinačko pero koje te izrode ljudske povraća narodu komu su je svojom zločinačkom politikom otkeli i celom narodu prišiva njihove delikte.

Talijani grada Poreča poznati su na daleko i izvan Istre radi svoje drzovitosti i mržnje prema našem narodu i baš su radi toga držali i još danas sistematski podržavaju naš puk okolišnih sela u najvećoj zapuštenosti i neznanju. U tomu kao da se sa natjecali i svietake i crkvene oblasti pod biskupom Fiappom zalovine uspomene.

U cijelo hrvatska sela namjestalo se sistematski talijanske svećenike dvojbene proslaviti iz tal. krajeva čak i ekuftrare iz Italije radi nemoralna i drugih raznih prijavitina izobene i prostraneg iz te blazene zemlje. Sve se to činilo ne radi naučanja naroda o moralu, bogoljubnosti i obluživanju božjih i crkvenih zapoviedi nego radi sirenja ideje o talijanstvu za slavu i veličinu velike Nacije majke Italije. Tako je zahijevao ordinarijat za vrhovnim svećenicima na istarskoj juui i porečka talijanska sinjorija u Poreču, a pravi ordinarij

katoličke crkve biskup Flapp morao se tomu prilagoditi. Tako je naš narod slušao riec Božju a da je nije razumio, pak je ono što je ostalo dobro i plemenito u kući se molilo Bogu svojim jezikom, djecu svoju doma uzgajalo u strahu božjem, jer su iz crkve izterjali molitvu u narodnom jeziku, a ljude koji pokušase moliti se Bogu svojim narodnim razumljivim jezikom žandarima su tjerali iz crkve i u zatvor vodili kao buntovnike. Ono pak što ju bilo priklono zlu ode po vragu i odhiti se od Boga i vlastitog naroda, uskoci u Talijane i podivljalo. To divljačtvo čute sada sami gospodski Latini.

Talijanska istarska junta i latinska sinjorija porečka favorizirana na šalost, nije od kakove prefature kraljevine Italije, nego u porečkoj i drugim talijanskim obćinama porečkog kotara još ni do danas otvorila ni jedne javne hrvatske pučke škole, ali zato po hrvatskim mjestima imade na pretek leginli i provincijalnih talijanskih škola. Što i kako se uči u tim školama naš narod, pokazuju dovoljno orgije i pozitivnoćenje odroda po Talijanima naučenim i pripravnim na svako zlo. Liona i pokvarena sinjorija talijanska razrije se po nedjeljama sa svojim pijanim bandama po našim selima; domaće odrode nalodu do brutalnosti i hučkaju protiv bratu i ocu i udri bogumrate povike i pogrdna u vlastitu krv i srću poklvinčeni do divljačtva u narudu prešite i objestna sinjorije talijanske. Takovu kulturu unosi talijanska sinjorija u puk naših sela, koja pak se izrodila u pravu bruturu, koja se eto počela osvedavati i samim Latiniama.

Delinkvent Jornaletovog pera sve to dobro snade, ali da zavare po obličaju počtenu talijansku javnost pripiluje sve te bruture svoje pozitivnoćenje gojiončadi celom našem narodu.

Od pedeset godina amo vapijemo neprestanac sa našim narodom i u vladi i istarske sinjorije, škola, škola nam daje a ne šandara, ali naš vapaj uvijek je ostao glas pustinjaka. Uzalud pozivasmo vladu, da se jednom prodrma i zavine talijansko oligarhijsko Istre, dosta, tako dalje ne smija šti! Ali . . . ali; vierna i draga saveznica a onu stranu. Jadrana mogla bi se ukostociti, jer bi se hrvatskim školama u čisto hrvatskim mjestima moglo pohrvatiti talijansku sinjoriju!

Da Talijani još više ne podivljaće i pozitivne naš narod, potakli su naše rodoljube da sami ovom tešku prosvjetljuju naš puk i osncvate našu Družbu, koja je blagotvorno počela sa školama djelovati i u porečkom kotaru. Ako do sada nije dospjela u sva sela porečkog kotara, kriva je financijska strana ali tomu će se vremenom dočekati i treba ti kuholj, što ga zločinci talijanske sinjorije posijate u naš neuki narod.

Neka talijanska sinjorija dade i nama sredstava i nama prepusti, da sami odgajamo i prosvjetljujemo naš narod u njegovom prirodnom narodnom duhu, pak će onda barbarizam tražiti i nalaziti samo među svojima, ako budu tako kao dosada odgajali svoj i naš narod!

Za Družbu. Dalmatinski Skup u Pulj odredio je za Družbu iz čistog preostatka od svog plesa K 2011. Odbor pako istoga društva sabrao je sa sobom K 11. Ukupnu K 3111. — Mala Zeinaka Matilnolić od Antuna iz M. Ločinja šalje dnevom 24. pr. m. za Družbu K 5 na uspomenu četirigodinjice smrti svoje pokojne majke. — Na piru Antuna Rosande u Vinkuranu skupljeno za Družbu K 560. — Na piru Josipa Macuka sa Marijom Orlić u Šinjenu skupljeno za Družbu K 8 a Grgo Mihajević dodaje k tomu još K 1. — Na dogovoru za izbore u Pomeru skupljeno je za Družbu među Vinkurancim i Banjolicim K 7. — Prigodno krštenje kćerke Maia Vizitica iz Novesavi kod Poreča skupljeno je za Družbu K 16.

— Prigodom rođenja svog sina daje Družbi g. Josip Pelosa Filan iz Muna K 5. — Živili rodoljubni darovatelji i napried za Družbu!

Lošinjski kofar

U Prilike u Malom Lošinj. Čudne li zagonetke! Dok nas političko društvo za Hrvate i Slovence u Istri molilo i zaklinjalo, da se rame uz rame postavimo proti zajedničkom neprijatelju, dole netko preko „R. N. L.“ baca sjeme razdora među Hrvatima ovog političkog kotara, koji ima odličiti sudbinom Talijana u Istri.

Mjesto jaz razdora zasipavati, hoće ga se još više širiti. Na svu žalost ostalo nam je ovdje još jedino društvo Hrvatska Citaoica, koja stoji na braniku naših narodnih svetinja i okuplja lošinjske Hrvate. Srake je nedjelje dvorana puna šarolikog svijeta, a za vrijeme plesa znalo je plesati i preko 30 pari sve samih mladića i djevojaka.

Ovo nas pobuđuje na sve veći rad, šalje nas u borbu jednom silom, postajemo energičniji, jer imademo mladost, tu uzdanicu naše bolje budućnosti. S njome postajemo hrabri, smilni i jaki, te se veselo i smjelo upuštamo u borbu proti narodnom neprijatelju, da se odupremo njegovoj zloj nakanu, da i ovo društvo razprši, kako je raspršilo negda evatude društvo „Zoru“. Imade šaljboke i među samim našima šalostnih pojavu da iz inada prema pojedincima možda nehotice škole svoj našoj narodnoj stvari. Mjesto da ličimo međusobne rane, razpirujemo strasti i stvaramo nepremostiv jaz među nama. Time stvaramo radost neprijatelju, a sebi rušimo i ono malo narodne slačavine.

Radi toga braćo okupimo se svi u narodno kolo u radu za narod i naščedimo se u tom radu za hrvatstvo ovih zapuštenih strana, prebacimo osobnosti i zaboravimo na prošlost i ne lijavimo uja u vatru, već imajud pred očima samo narodnu stvar a ne olobe, pregnimo svi ko će bolje u izoravanju narodne njive u ovim stranama, da slipece povratimo vidu i tako oslobodimo narod ovih krajeva od nasilne prevlasti bezdušnih renegata i privedemo cilni naš narod ovdje u narodni mravinjak na rad za cjelokupni naš narod u Istri.

Pameti dok je vrijeme a ne strasti.

Pazinski kofar

Costa Gradilice Pličan Kaba. Veliki nagli zavoji i strmice na cesti između Gradilice, Pliča i Iliškog juga popraviti će se koliko više moguće radi automobilske linije Poreč-Pazin-Labin.

Jestimbena rasprava bili će u uredu Zemaljskog Odbora u Poreču na dan 12. marta 1914. u 19 ura o podne, a na 2. marta, kako je bilo javljeno u obavijesti zemaljskog Odbora od 6. februara 1914. br. 1859.

Nacrt, trokrovnik i opće uvjete može se pregledati u Gradjevnom Uredu zemaljskog odbora u Poreču.

Glavna skupština djačkog pripomoćnog društva u Pazinu biti će u sriedu dne 11. marta t. g. u 3 sata poslie podne u dvorani Nar. Doma u Pazinu uz sljedeći dnevni red: 1. Izvješće odbora i nadzornog odbora. 2. Slučajnosti.

Opaska. Sa članovima, koji nijesu platili članarine, postupat će se prema § 10 društva. pravila. Odbor.

Za predstojeće izbore za zemaljski sabor Istre treba svaka općina imenik izbornika za godišnjim porezom (Skup I.-34) i Popis glasovanja (Skup I. 76) Te tiskanice drži na skladištu tiskara Leginja i dr. u Puli.

Sranina i Jurina

Fr. Ki su to va Lovrane najveći Talijani? Jur. Pegan i Velimuž.

Fr. Jedan je Napulitan, drugi Kalabrez.

Jur. Dragi ti, ja sam njim poznati nonoti, ki su ovuđa va veleš skornjah lumbar, javoriku i ružmarin kupovali.

Fr. Tako su to bili Kranjci.

Jur. Tako ča.

Razne primorske pjesli

Skupština političkog društva. Danas je u Pazinu, kako smo već u prijatnijim brojevih javili, skupština Političkog Društva za Hrvate i Slovence u Istri. U 9 ura u jutro je skupština svih, a od 1 ure po podne zboruje društveno vijeće. Izvjesili ćemo u budućem broju.

Izbori na Istarski sabor. Objavom namjestnika za austro-llirsko Primorje od 20. februara t. g. br. IX. 46-3-14 raspisani su izbori za zemaljski sabor markgrofje Istre. Izbori obaviti će se: 1. Izbor zastupnika obdug izbornog razreda dne 7. junija t. g. u svih 7 izbornih kotara Piran, Poreč, Pula, Kopar, Motovun, Pazin, Volosko; eventualni uzli izbori biti će dana 14. junija t. g. Drugi izborni kotar (Poreč) bira dva zastupnika a svi ostali po jednoga, ukupno 8 zastupnika.

2. Izbor zastupnika seoskih obćina dne 19. junija t. g. u svih 7 izbornih kotara Poreč, Kupar, Volosko, Pazin, Buzet, Pula, Krk; eventualni uzli izbori biti će 28. junija t. g. Prvi izborni kotar (Poreč) bira tri zastupnika a svi ostali po dva, ukupno 15 zastupnika.

3. Izbor zastupnika gradova, trgovilica i obrtnih mješta dne 30. junija t. g. u svih 14 izbornih kotara Pula (3), Ko. ar, Piran, Rovinj, Izula, Poreč, Buje, Vodnjan, Pazin, Mali Lošinj, Cres, Volosko; eventualni uzli izbori biti će 6. junija — ukupno 14 zastupnika.

4. Izbor zastupnika trgovačko-obrtničke komore dne 6. julija t. g.; event. uzli izbor istog dana. Bira dva zastupnika; biralište u Rovinju.

5. Izbor zastupnika velikog nekretnog posjeda dne 7. julija t. g.; event. uzli izbor istog dana. Izbornici veleposjednika sačinjavaju jedno izborno tijelo, te biraju pet zastupnika; biralište je u Poreču.

U te dane ima se dakle izabrati 44 zastupnika, koji će sačinjavati Istarski zemaljski sabor te pribrojiv još tri koja se ne biraju t. zv. virilisti i to biakupi tršćansko-koparski, porečko-poljski i krčki, Istarski sabor broji 47 zastupnika.

Pojedina birališta označena su u izbornom redu, u glavnome u svim mjestnim obćinama; nu mi ćemo na vrijeme prije svakog izbornog dana donieti točno pojedina birališta i izborne sekcije.

Upozorujemo već sada sve naše rodoljube širom Istre da priprese dobro na izborne listine i na dobnu putem reklamacije isprave iste, da ne bude ni jedan naš izbornik iz njih izpušten, kako i to, da ne bude u iste ni jedan unešen, koji nema prava glasa. Za uputu o tome postupku kod ispravljanja listina i postlupku kod samih izbora i izbornih komisija, dobro će poslužiti svakomu knjižica „Zbirka za-

kona I.“, što ju je izdao dr. Ivan Zuccon, a dobiva se u našoj tiskari za 1 krunu.

Pripravljajmo se za izbore. Kako na drugom mjestu javljamo, raspisani su izbori za zemaljski sabor Istre. Tu će naši čitatelji naći točno označene dane, kada će se ti izbori obaviti. Doskora biti će u pojedinim obćinama izložene i izborne listine, pak upozorujemo naše rodoljube, da dobro paze te rok za reklamacije na prodje neopazhen, jer onda je uzaludno svako tužakanje, ako bi koji bio izpušten iz listina. Zato treba već sada, da se svaki oglasi kod kojeg našeg vidjelnog u svakom mjestu, da pregleda za njega ako je u listine unešen, a ne dozlažit kasnije kad ne bude već na vrijeme, da se ga traži u listinama.

Na to upozorujemo zato sve naše, jer su Talijani razglasili po svojim novinama, da će postaviti svoje kandidate i u naše kotare, pa treba da se već sada dobro pripravimo u Latine poučimo tako te ih prodje volja zalaziti u naše kuće i mještati se u naše poste i svakom takvom Latinu doviknimo: Oale, ne mještaj se u tuđe poste!

Tim više treba ovog puta da stupimo složno svi na izbore, što Talijani misle, da bi nam mogli oleti koji naš kotar, pak da pokažu vladi, kako su oni jedini u Istri za gospodariti po miljoj volji s našom imovinom za svoje polepuhe i prodance proti nama. Zato se spremajmo već sada i budno pazimo na prevare Talijana.

Ovi izbori biti će najvažniji, što smo li do sada u obće imali u Istri, jer ovo je rek bi Talijanom kakono se kaže zadnji „skok“ i njihovoj vladavini se ovim izborima sprema smrtni udarac i svršetak njihove vladavine i tiranije. Ako postupimo ili malakšemo sada, onda je uzaludna bila sva naša borba od preko trideset godina. Važnost ovih izbora naći će čitatelji rastumačenu u uvodnom članku današnjeg broja.

Hrvati i Slovenci Istre na oprez i složno se spremajmo za izbore!

Imenovanje. G. dr. Andrija Novak, sudac u Buzetu imenovan je za sudca i upravitelja c. k. kot. suda u Komnu.

Spomen na dra Anta Starčevića. Prošlo subote dne 28. februara prošlo je osamdeset godina, što skromno seosko groblje u Sestinama kraj Zagreba krije kosti velikana hrvatskog naroda dra Anta Starčevića. Taj nenadkriljivi veliki Hrvat devetnaestog stoljeća ostao će živ na vjeko u srcima svih pravih Hrvata za svojom neumrlom naukom kako treba ljubiti hrvatski rod i dom, živiti i raditi za ujedinijenje i slobodu celog hrvatskog roda i doma. Sjedaćud se i mi njegovi sljedbenici velikog Hrvata i rodoljuba osvjetljajmo spomen na Velikog Starčevića i prigodom njegove 180bljetnice smrti da uzbudimo i u mladim narastajima svele misli k rodu i domovini tog velikog hrvatskog sina. Slava Antu Starčeviću!

† **Anton Klodić vit. Sabladoski.** Konec prologa mjeseca umro je u Tratu u 78. godini prezastalni zemaljski školni nadzornik u m. za hrvatske i slovenske škole u Istri Anton vit. Klodić Sabladoski. Pokojnik je stekao u našem narodu neprocjenljivih zasluga za razvoj narodnog školstva u doba, kad su naše narodne škole bile još u povelju, tim više, što su se našem školstvu stavljalje takove zapreke i protivilane, da isto nije nikako moglo pokrožiti napried i razviti se onako, kako je to po pravu i broju našega naroda pripadalo. Pokojnom Klodiću ima se pripisati, da su se u Istri počele uvadjati naše narodne škole. U sporazumu sa tračćanskim namjestnikom barunom Pino u sedamdesetim godinama zasnovao je bio pokojni Klodić nacrt, po kojem se imalo u Istri otvoriti 70 pučkih škola, ali je nacrt zaspaio, kad je poznati namjestnik slavođer Depretis nasljedio pravdoljubiv-

vog baruna Pina, koji je postao trgovački ministar. Tako je taj nacrt spavao skoro kojih 30 godina pod namjestnicima Depretis, Rinaldini i Goess, dok nije u najnovije doba narodna sila i jaka probudjena svijest našega narodoprodrmla vlastodržca da i našem narodu daju škole u narodnom jeziku. Značajno je i odlično po pok. Klodića kao rodoljuba i nastavnika, što je već u to doba predlagao i zagovarao da se u Pazinu osnuje hrvatska gimnazija i hrvatsko učiteljske, a da se slovensko premjesti u Goricu. Za svog službovanja tim predlozima nije usplo, ali je ipak doživio sve troje na svoju veliku radost.

Radi tih velikih zasluga bio je pokojni Klodić u velike štovan i cienjen širom ciele Istre, a uspomena na njega ostati će duboko zasadena u srcima hrvatskog i slovenskog naroda u Istri i poslie njegove smrti.

Takovom mužu i rodoljubu budi vječna spomen u našem narodu. Slava Antonu Klodiću vit. Sabladoskom!

Albanceški krijl. Novo skovana pomoću milijuna i milijuna novca talijanskog i austro ugarskih naroda kraljevina Albanija, to leglo nemira, bune i razbojstva, dobit će 5. o. m. svog vladara-kralja u osobi pruskog knoza princa Wieda. Cilji prošli mjesec potovao je princ Wied po europejskim dvorovima u posjete pojediniim vladarima predelavljajući se kao novi albanski kralj, da si osigura zaštitu i pomoć europjskih vladara, a ponajviše novaca, jer Arnauti ih nemaju i neće dati.

Dne 5. o. m. odputovat će novi albanski kralj princ Wied li Trata na austrijskom ratnom brodu „Taurus“ praćud od austrijskog i talijanskog brodovlja u novu postojbinu u Drač. U Tratu bit će princ Wied primljen i odpraćen kraljevskim počastima. Koliko će se novi i prvi kralj „europake“ Albanije sadržati u svojem „kraljevstvu“ pokazat će nam budućnost. Kad bude počeo od Arnauta tražiti harač, teško da će mu se šćipolari odazvati, jer su oni do sada bili naučeni sami tražiti handžarom harač i haraćiti po zemlji pa postojli bojazan, da će se i handžarom oduprijeti traženju harača od vlade novog kralja. A tko će tada Albanciji nazivivati harač? Vladi onih naroda, koje su stvorile „kraljevinu“ Albaniju.

Poziv

na X. redovitu glavnu skupštinu „Zmajskog društva za štednju i osjmove“, koja će se održavati dne 19. marta o. g. u 8 sati u jutro u prostorijama združnog mlina sa sljedećim

- dnevni redom:
1. Čitanje zapisnika zadnje glavne skupštine.
 2. Izvješće upravnog odbora.
 3. Čitanje i odobrenje računskih zaključaka za upravnu godinu 1913.
 4. Izbor upravnog odbora.
 5. Izbor nadzornog odbora.
 6. Slučajni predlozi.

Odbor.

POZIV

na glavnu skupštinu Istarskog planinškog društva dne 7. o. m. u Narodnom domu u Pazinu.

Dnevni red:
Izvjestaj odbora. Promjena pravila. Izbor novog odbora. Eventualija.

Noće li se odazvati dostatan broj članova, držati će se pol sata iza toga skupština bez obzira na broj prisutnih članova. Odbor.

Oglas

Javljam ovime da sam otvorio svoju pisarnu za braniteljstvo u sudbeno-kaznenih postovih, u Puli.

Fr. Dubrević
kazneni branitelj.
Via Giovia 32, Pola.

Dr. Drag. Pelikan, specijalista za kožne, venerične i senzke bolesti, otvorio je privatni ambulaterium u slici Giulia br. 5, I. kat. — Ordinira od 2—3 1/2 po podne izim nedjelje i blagdana.

Sreća u lutriji je veoma rijetka, zato neka srećo, ako ju hoće iskusiti, bude oprezan. Opazan biti, će reći, kupiti takovu srećku, koja mora sigurno jedanput dobiti, odnosno, koja ima svoju novčanu vrijednost, da se ju može u slučaju potrebe prodati ili na nju dobiti zajam bez gubitka nadalje prava igranja. Kao takova se nalazi na prvom mjestu turaka srećka, koja se može naručiti glasom današnjeg oglasa „Slovenske i Hrvatske Narodne Straže“ uz mjesečnu oplatu od samo 4 krune 75 filira. Neka nitko ne propusti navedenog vučenja dne 1. travnja o. g., kod kojeg može u sretnom slučaju postati bogataš sa 400.000 zlatnih franaka!

Poziv

na XVIII. glavnu redovitu godišnju skupštinu Posujilnice u Voloskom, registrirane zadruge na ograničeno jamčenje, koja će se održavati dne 14. marta 1914. u tri sata popodne u društvenim prostorijama sa sljedećim

- dnevnim redom:**
1. Čitanje zapisnika prošlogodišnje glavne skupštine.
 2. Izvješće Ravnateljstva.
 3. Izvješće Nadzornog odbora.
 4. Izbor Ravnateljstva, nadzornog odbora te društvenog suda.
 5. Zaključak glede uporabe čistog dobitka.
 6. Slučajni predlozi.
- Godišnji obračun izložen je sadržajom na uvid u društvenoj pisarni. Volosko, 17. februara 1914.

Ravnateljstvo.

Poziv

na X. glavnu redovitu godišnju skupštinu „Bersčkog društva za štodnja i najmove“, registrirane zadruge na ograničeno jamčenje u Berscu, koja će se držati u četvrtak dne 19. ožujka 1914. na 4 sata po podne u prostorijama općinskog ureda u Berscu sa sljedećim

dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika prošle glavne godišnje skupštine.
2. Izvješće upravnog odbora.
3. Izvješće nadzornog odbora.
4. Potvrda računskog zaključka za god. 1913.
5. Izbor upravnog i nadzornog odbora i društvenog suda.
6. Zaključak glede uporabe čistog dobitka.
7. Slučajni predlozi.

Godišnji obračun izložen je sadržajima na uvid u općinskom uredu u Berscu. Bersce, dne 1. ožujka 1914.

Odbor.

Poziv

na redovitu glav. skupštinu Kanfanarskog društva za štodnja i najmove, koja će se održavati dne 19. o. m. u 4 sata popodne u Kanfanaru sa sljedećim

dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika prošle glavne skupštine.
2. Odobrenje obračuna za 1913.
3. Izvješće revizora.
4. Promjena upravnog odbora.
5. Promjena pravila.
6. Biranje nadzornog odbora.
7. Eventualije.

Odbor.

Poziv

„Hrvatski Sokol u Medulinu obratit će u medjelju dne 8. ožujka o. g. u 8 sata popodne u sokolani svoju III. redovitu godišnju glavnu skupštinu sa

dnevnim redom:

1. Izvješće odbora.
2. Izbor novog odbora.
3. Eventualno.

Moli se braću članove da nefaljeno prisustvuju. Medulin, dne 3. ožujka 1914.

Odbor.

Posl. br. U 370/18.

U ime Njeg. Veličanstva Cara!

C. k. kot. sud u Buzetu po tužbi funkcionara državnoga odvjetništva kao javnog tužitelja protiv Rudolfa Čeha radi § 11^a i 14^a Z 18/1 1896 L. D. Z. od god. 1897 Br. 89 u prisudu funkcionara državnoga odvjetništva Bigatto kao javnog tužitelja optuženika, koji se nalazi na slobodi, nakon današnje rasprave a osnovu prijedloga učinjenoga od tužitelja, da se uporabi zakon

sudio je:

Rudolfa Čeha od Ivana i od Josine iz Roca tamo boravećeg i pripadna, 80 god. st. kat. vj. trgovca i posjednika, oženjena, pismena, jur kažnjena radi prekršaja o hrani

krivim

što je dne 20. prošlog studenog odposlao u svrhu prodaje iz Roca u Pulu mljeko, koje je bilo navodjeno te koje je sadržalo znatnu količinu nečisti te da je tako vlastitom nemarnošću metnuo u promet kao hranive predmete stvari čiji je užitek bio podoban nauditi ljudskome zdravlju te osim toga patvorio hranive predmete u svrhu, da opajeni u prometu i trgovini dakle prekr. § 11^a 14^a Z 18/1 1896 L. D. Z. iz god. 1897. Br. 89 te biva zato na osnovu § 8 a obzirom na § spomenutog zakona

osudjen

na pedeset (50) K globe pretvorivo za slučaj neujerivosti u pet (5) dana zatvora te na plaćestupacinskih troškova i mežbitnih troškova ovršene kazne.

Osim toga će se naročna presuda na trošak optuženika proglašiti u „Našoj Rlogi“

Omissis.

Buzet, dne 17. 12. 1913.

Dražić v. r.

Dr. Volarić v. r.

Posl. br. U 1114/8.

U ime Njegovega Veličanstva Cara!

C. k. kotarski sud u Pazinu, odio IV po o. k. sudu Mogorović po tužbi funkcionara državnoga odvjetništva kao javnoga tužitelja protiv Juraj Fabris radi § 12 zak. 16. I. 1896 br. 89 I. d. 8 i u prisudu funkcionara državnoga odvjetništva Draico kao javnog tužitelja te optuženika koji se nalazi na slobodi nakon glavne rasprave danas provedene a na osnovu prijedloga učinjenoga od tužitelja da se uporabi zakon i prijedloga pri vađenju učenika

presudio je

Fabris Juro pk. Frane i Barbare r. Sujević, iz Lindara 54 god. star, kat, oženjen, Irgovac, plemen sa imanjem ved kaznjen

kriv je

prekršaja po § 12 zak. 16. I. 1896 br. 89 L. D. Z. što je jednog dana mj. Dec. 13 prodavao u Puli 15 litara povodjenog mljeka dakle iz nemara prodavao jedno patvoreno živino srostvo, koja je izgubilo na hranivost te biva na temelju § 12 gornjeg zak. kažnjen na 80 K. globe, pretvorive u slučaju neujerivosti u 8 dana zatvora, a plaćest parbenih i event. ovršnih troškova, među kojima K. 5.— za troškove analize, u smislu § 20 istog zakona biva sapljenjeno mljeko. Duzan je nadalje da u smislu § 20 istog zakona, objelodani na vlastiti trošak prisutnu presudu u novinama „Naša Slova“ te „Glorialetto“ u Puli.

Omissis.

C. k. kotarski sud odio IV

Pazin, 21. I. 1914.

Mogorović v. r.

Matanić v. r.

JEFTINO I BRZO.

OBUDUJICE

sv. ispovjed i pričest

koristi se

NARODNA TISKARA

LIGINJA i dr. — PULA

VIA GIULIA I.

JEFTINO I BRZO.

Motor na

plin 3 HP.

prodaje se odmah.

Uplatiti u tiskari Luginja i dr. Pula, ulica Giulia, 1.

Austro-hrv. parobrodarsko društvo na dionice u Pantu.

Plovidbeni red počam od 1. listopada do 31. prosinca t. g.

Redovite pruge po Kvarneru.

Punat-Krk-Glavotok-Malinska-Omišalj-Rieka svaki dan tamo i natrag.

Baška-Punat-Rieka svake srijede i subote tamo, petak i utorak natrag.

Rieka - Opatija - Lovran - Rab svaki petak tamo i natrag.

Rieka - Opatija - Bell - Krk - Punat - Baška - Rab - Lošinj - Veli - Lošinj mali (taka sv. Martin) Nerzine svake srijede tamo, četvrtak natrag.

Rieka - Cirivenica - Baška - Rab - Lošinj - Veli - Čikat - Lošinj mali svaki ponedjeljak tamo, utorak natrag.

Vrbnik - Šilo - Cirivenica svaki dan tamo i natrag, utorak produženje do Rieke.

Plovidbeni redovi badava i franco.

Glavno odpravništvo:

na Rieci Riva Cristoforo Colombo 4, telefon 1284, — u Opatiji na gatu u vlastitom kiosku, telefon 272.

Javna zahvala.

Podpisani zahvaljuju se ovime svima onima, koji su nam na budi koji način iskazali svoju sućut i aproveli milog nam pokojnika

Mata Puhajla

do hladnoga groba.

Posebice se pako zahvaljujemo svim onima, koji su ga tekom duge i teške bolesti njegovali i koji su posle smrti obitelji tješili. Isto tako zahvaljujemo veleuč gosp. knežiku dru Novaku, koji mu je nastojao olakšati bol, te napokon onima, koji su kraj odra nosili svieće.

Pula, dne 3. marca 1914

Rastužena braća.

Važan oglas Hrvatske narodne i Slovenske Straže. - Čitajte! U današnjim teškim odnosima možete obogatiti same sa srećkom.

Turska srećka

jest u svrhu prva i najpreporučljivija srećka.

- jer ima šest vučenja na godinu,
- jer iznosi glavni zgoditci svaku godinu 400.000, 400.000, 400.000, 200.000, 200.000, 200.000 franaka u zlatu,
- jer svaka srećka mora dobiti najmanje 400 franaka,
- jer je dakle za nju izdan novac sigurno uložan kao u šteditonici,
- jer igra još dug niz godina i odri kupac nakon isplate kupovnine trajno pravo srećkanja bez svakog nadaljeg uplaćivanja,
- jer iznaša mjesečni obrok samo 4 krune 75 para i
- jer pridobi kupac već nakon uplate prvog obroka izlikujućivo pravo srećkanja.

POZOR! Buduće vučenje će vrši 1. aprila 1914. Glavni zgoditak 400.000 Fr.

Nakon vučenja izlazi Hrvatski vjestnik o isrućenju brojevima.

VAŽNO! Primaju se također priglasiti k nakupu srećaka austrijske drž. lutrije.

Točne obavijesti salje svakomu besplatno za srećkovno odijeljenje „Slovenske Straže“ g. Valentin Urbančić, Ljubljana. — Primaju se provizijski zastupnici uz ugodne uslove.

Jeftino česko PERJE za krevete

5 kg. nove žbano K 960, bolje K 12—
biele pahuljice žbano, 18— . . . 24—
kao snjeg biele paku—
Ilice žbano, 30— . . . 36—
Kazaljice se franco pouzdećem.

Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troškova.

BRENDIKT SACHSSEL, Lobos. br. 259
pašta PILKEN, Caska.

8 dana na pokus

saljem svakomu na 8 dana. Promjena ili novac natrag, pouzdećem:

Amer. sat nikel K	280
Rosk. patent-sat	37
Amer. sat goldin	350
Rosk. za željezn	47
Rosk. dvost. pok.	450
Plovnati sat . . .	57
Dvost. pok. posr.	67
14 kat. zlat. sat	187
Orig. Omega sat	207
Budilica, niklov.	30 cm. vis. . . 27
Marka Junghana	37
Radium svj. kas.	47
a zvonca	57
a glazba	67
a zvon.	77
Ura nihal. 73 cm.	87
sa zvon.	97

Ura nihal. sv. 1 g. K 14. Okrug. ura bud. . . 67
3. god. pism. Janotva. Ođprema pouzdećem.

Max Böhnel
Wien, IV, Margarethenstr. 27/429.
Originalni tvornički čestiti badava.

Sjetite se družbe Sv. Ciril i Metoda za Istru!

Hrvatskom i slovenskom narodu Istre njegovi bivši zastupnici na zemaljskom saboru.

Kako je već bilo javljeno po novinama, c. k. vlada je raspustila istarski zemaljski sabor istodobno, kad je razne druge zemaljske sabore sazvata na ustavno djelovanje. A zašto je to učinila? Zato, jer je naš sabor, *krivjom onih, koji su se u njemu smatrali većinom*, od vremena, kad je bio izabran u jeseni god. 1908. do sada, ostao nesposoban za bilo koji uspješan rad.

Usprkos neoborivoj, uređovno utvrđenoj činjenici, da Hrvati i Slovenci čine veliku većinu pučanstva u Istri, te usprkos daljnoj okolnosti, da je od 47 članova istarskoga sabora 24 njih — naime 19 Slavena, 2 socijalna demokrata i 3 biskupa virilista (ovi posljednji jedni i drugi bar po svojim načelima) — stajalo na temelju posve manje ravnopravnosti obiju naroda u pokrajini, htjela su 23 člana talijanske narodno-liberalne stranke sa zemaljskim kapetanom na čelu provodati i nadalje prijašnju nepravednu i nezakonitu praksu isključivosti talijanskog jezika u saboru i u zemaljskom odboru.

I zašto: jezikovna ravnopravnost, osnovana u čl. 19. temeljnog državnog zakona od 21. prosinca 1867. Br. 142 D. Z. L., izričito priznata od Njegova Veličanstva u Previšnjim rezolucijama od 14. septembra 1898., pravomoćno potvrđena rješidbama c. kr. carevinskog suda u Beču od br. 5, 6 i 111 ex 1888 — ne opstoji za Hrvate i Slovence Istre, čiji se jezik ne će da prizna ni u saboru ni u zemaljskom odboru, ni u zavodima uzdržavanim i ovisnim od pokrajine.

Ali ne samo talijanska narodno-liberalna stranka, nego c. k. vlada nije ozbiljno ni s dovoljnom, svršishodnom energijom htjela učiniti red u tom pogledu, kad je dopuštala, da po njenoj volji imenovani zemaljski kapetan, protivno svojem svečanom obećanju, ne poštuje gore navedenih zakona, Previšnjih rezolucija i sudbenih rješidba i da očito ignoruje sve, što je u saboru čak Cesarski Namjesnik izjavio u hrvatskom jeziku, te da ne priznaje uza se na jednaki način imenovanog saborskog potpredsjednika, kao da ga ne bi bilo.

Narode! Uz takve protuzakonite okolnosti Tvoji zastupnici nisu mogli zauzeti drugog stanovišta osim onoga, što Ti ga objasnise u svojem odgovoru na talijanske laži pod naslovom: „Mir ili rat“, neposredno iza saborskog zasjedanja u oktobru 1910.

A što je dalje slijedilo u javnom životu naše pokrajine, to je još bolje dokazalo opravdanost našega stanovišta.

Ne ćemo Ti ovdje, narode, spominjati, kako je koncem god. 1910. i početkom god. 1911. bila narasla objest talijanskih vlastodržaca do prave anarhije, gdje su kao viša oblast uskratili najvažnijim slavenkim općinama Istre zakonito riješenje općinskih proračuna; ni marimo spominjati, kako je ta kriza posredovanjem c. k. vlade svršila međustranačkom nagodbom u Beču početkom aprila 1911., uslijed koje su svi općinski proračuni bili odobreni, viseća pitanja za ustrojstvo hrvatskih i slovenskih škola k formalnom riješenju privedena, Družbinč škole u Puli, Malom Lošinj i Cresu potporom vlade osigurane.

Ne ćemo navadati, kako je i kasnije bilo pokušaja i s talijanske i s vladine strane, da nas, Tvoje zastupnike, namame na skizavu stazu pregovora, kod kojih bi mi morali sankcionirati Tvoju podređenost i zapostavljanje Tvojih prava u svim granama javnoga pokrajinskoga života, te učvrstiti položaj talijanske vladajuće stranke, zgodnom za nju razdoblom istarskih općina i prepuštanjem tisuća i tisuća Hrvata i Slovenaca njihovoj upravi u krajevima, koji bi uslijed razdiobe spali pod njih.

Mi smo svaki put uočili pogibelj, koja Tebi prijete, te smo na temelju ovlasti, što si nam ju dao, Narode, obezuspješili slične pokušaje, držec se načela, da svako pregovaranje, svaki sporazum

u Istri mora stoniti na zakonu i po tome na ravnopravnosti.

Uz već spomenuto zanemarivanje Tvojih narodno-jezikovnih prava išlo je zapostavljanje Tvojih životnih interesa također na svakom drugom polju javnoga života u pokrajini.

Od svih zemaljskih namještenika na zemaljskom odboru, na zemljišno-vjeresijskom zavodu, na poljodjelskom u Poreču, na realnoj gimnaziji u Pazinu, na ženskom liceju, na pokrajinskoj bolnici u Puli, jedan jedini pomoćni liječnik jest hrvatske narodnosti, dočim su svi ostali Talijani, koji u ogromnoj većini ne poznaju hrvatskog ili slovenskog jezika. Također izaslanici zemaljskog odbora u raznim korporacijama, kao što su školska vijeća, cestovni odbori, poljodjelsko vijeće, povjerenstvo za pošumljivanje Istre — osim jednog jedinog — jesu isključivo svi Talijani.

Zemaljski prihodi, koji bi po zakonu (§ 23. zem. reda) imali biti uporabljivani u korist slavenkog i talijanskog pučanstva u razmjeru njihovih potreba, troše se bez ikakva proračuna isključivo po volji talijanske većine zemaljskoga odbora, bez obzira na potrebe Hrvata i Slovenaca Istre.

Poljodjelstvo, što se tiče Hrvata i Slovenaca, je od zemaljskog odbora posve zanemareno. Dok se za Talijane uzdržava baš luksuzni poljodjelski zavod u Poreču sa zemljoradničkom školom i uzornom pivnicom, te se priređuju svake godine talijanski tečajevi za izobrazbu poljodjelaca, za Slavena se nimalo ne kaže, za njih se ne otvaraju potrebne poljodjelske škole, ni im se davaju potpore za pohađanje takvih škola, za njih se ne priređuju nikakvi tečajevi.

Ne hotec dati mjesta također Slavenima u zemaljskom zavodu za osiguranje goveda, ignoriranjem njihove narodnosti i jezika, pustilo se, da taj zavod zakržljavi i konačno propade. Isto tako je ekskluzivistična talijanska politika dovela do ruba propasti, do nemoći i nerada zemaljsko gospodarsko vijeće.

Na polju cestovnog i vodogradnja prestalo je skoro svako sudjelovanje zemaljskog odbora, jer, dok se je za prijašnjih vremena pripravljalo i provadalo radnje, koje su bile na uhar talijanskih općinskih i cestovnih uprava, te se u iste svrhe troši još i danas, sada bi morale doći na red veće ili manje radnje u slavenkim općinama (Pazin, Bizet, Marezige, Dekani, Dolna, Podgrad itd.), pak se ne daje običajnih potpora. Ne upotrebljava se u tu svrhu ni skromni iznos u jednodnoj mjeri, kakav je bio odobren u proračunu za god. 1908., akoprem su se prihodi pokrajinski od onda znatno povećali.

Talijanska stranka nije htjela da u poštenom i pravednom sporazumu, kao među jednakopravnom braćom, a ne gospodarom i slugom, s nama djeluje za dobro istarskoga pučanstva: ona, koja ima zemaljsku autonomnu vlast u rukama; nije htjela, da sabor i zemaljski odbor djeluju u smislu i na temelju zakona, koji bi morali imati jednaku krjepost za državljane jedne i druge narodnosti u pokrajini, te je svojim postupkom dovela u pogibao i jednoga i drugoga, jer je apsurdno ni pomisliti, da u pravnoj državi može biti organa javne uprave, te bi smjeli postupati prema svojoj samovolji, a ne držati se zakona.

Narode! Mi Tvoji dosadašnji zastupnici na zemaljskom saboru, uživali smo tvoje potpuno povjerenje, koje si izrazio na mnogobrojnim sastancima, jer smo se s najboljom voljom zauzimali u svakoj prigodi za Tvoje duševno i materijalno dobro. Sada je naš mandat, kao i mandat naših protivnika Talijana, odlukom c. k. vlade utrnut, i Ti si pozvan, da izabereš sebi zastupnike za pokrajinski sabor. Učini to, narode, po svojoj najboljoj svijesti, u potpunoj slozi i braćinskoj ljubavi, po napatku i pod vodstvom

„Političkog društva za Hrvate i Slovence u Istri“

Trst, dne 12. veljače 1914.

skom odboru, ni u zavodima uzdržavanim i ovisnim od pokrajine.

Ali ne samo talijanska narodno-liberalna stranka, nego ni c. k. vlada nije ozbiljno ni s dovoljnom, svršishodnom energijom htjela učiniti red u tom pogledu, kad je dopuštala, da po njenoj volji imenovani zemaljski kapetan, protivno svojem svečanom obećanju, ne poštuje

pokrajinskoj bolnici u Puli, jedan jedini pomoćni liječnik jest hrvatske narodnosti, dočim su svi ostali Talijani, koji u ogromnoj većini ne poznaju hrvatskog ili slovenskog jezika. Također izaslanici zemaljskog odbora u raznim korporacijama, kao što su školska vijeća, cestovni odbori, poljodjelsko vijeće, povjerenstvo za

Narode! Mi, Tvoji dosadašnji zastupnici na zemaljskom saboru, uživali smo Tvoje potpuno povjerenje, koje si izrazio na mnogobrojnim sastancima, jer smo se s najboljom voljom zauzimali u svakoj prigodi za Tvoje duševno i materijalno dobro. Sada je naš mandat, kao i mandat naših protivnika Talijana, odlukom c. k. vlade utrnut i Ti si pozvan, da

Dr. Drag. Polikan, specijalista za kožne, venične i šenke bolesti, otvorio je privatni ambulaterium u ulici Giulia br. 5, I. kat. — Otvorila od 2—3 1/2 po podne izim nedjelje i blagdana.

Sreća u lutriji je veoma rijetka, zato neka svatko, tko ju hoće iskusiti, bude oprezan. Opazan biti, će reći; kupiti takovu srećku, koja mora sigurno jedanput dobiti, odnosno, koja ima svoju novčanu vrijednost, da se ju može u slučaju potrebe prodati ili na nju dobiti zajam bez gubitka nadaljnjeg prava igranja. Kao takova se nalazi na prvom mjestu turaka srećka, koja se može naručiti glasom današnjeg oglasa „Slovenske i Hrvatske Narodne Straz“ uz mjesečnu uplatu od samo 4 kruno 75 filira. Neka nitko ne propusti nasljednog vučenja dne 1. travnja o. g., kod kojeg može u sretnom slučaju postati bogataš sa 400.000 zlatnih franaka!

Poziv

na XVIII. glavnu redovitu godišnju skupštinu Pecujskice u Voloskom, registrane zadruge na ograničeno jamčenje, koja će se obdržavati dne 14. marta 1914. u tri sata popodne u društvenim prostorijama sa sljedećim

dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika prošlogodišnje glavne skupštine.
 2. Izvješće Ravnateljstva.
 3. Izvješće Nadzornog odbora.
 4. Izbor Ravnateljstva, nadzornog odbora te društvenog suda.
 5. Zaključak glede uporabe čistog dobitka.
 6. Situajni predlozi.
- Godišnji obračun izložen je zadrugarom na uvid u društvenoj pisarni.

Volosko, 17. februara 1914.

Ravnateljstvo.

Poziv

na X. glavnu redovitu godišnju skupštinu „Berečkog društva za Meduju i najmove“, registrane zadruge na ograničeno jamčenje u Bereću, koja će se držati u četvrtak dne 19. ožujka 1914. na 4 sata po podne u prostorijama općinskog ureda u Bereću sa sljedećim

dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika prošle glavne godišnje skupštine.
2. Izvješće upravnog odbora.
3. Izvješće nadzornog odbora.
4. Potvrda računskog zaključka za god. 1913.
5. Izbor upravnog i nadzornog odbora i društvenog suda.
6. Zaključak glede uporabe čistog dobitka.
7. Situajni predlozi.

Godišnji obračun izložen je zadrugarima na uvid u općinskom uredu u Bereću.

Bereć, dne 1. ožujka 1914.

Odbor.

Poziv

na redovitu glav. skupštinu Kanfanarskog društva za Meduju i najmove, koja će se obdržavati dne 19. o. m. j. u 4 sata popodne u Kanfanaru sa sljedećim

dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika prošle glavne skupštine.
2. Odobrenje obračuna za 1913.
3. Izvješćenje ravnosa.
4. Promjena upravnog odbora.
5. Promjena pravila.
6. Biranje nadzornog odbora.
7. Eventualije.

Odbor.

Poziv

„Hrvatski Sokol u Medulinu obdržat će u medjeju dne 8. ožujka o. g. u 8 sata popodne u sokolani svoju III. redovitu godišnju glavnu skupštinu sa

dnevnim redom:

1. Izvješćaj odbora.
2. Izbor novog odbora.
3. Eventualno.

Moli se braću članove da nefaljeno prisustvuju.

Medulin, dne 3. ožujka 1914.

Odbor.

**Motor na
plin 3 HP.
prodaje se odmah.**
Upitati u tiskari Laginja i dr.
Pula, ulica Giulia, 1.

nine trajno pravo srećkanja bez svakog münjeg upućivanja. Je r iznaša mjesečni obrok samo 4 kruno 75 filira i je r pridobi kupac već nakon uplate prvog obrota isključivo pravo srećkanja.

POZOR! Buduće vučenje će vrši 1. aprila 1914. Glavni zgoditak 400.000 Fr. Nakon vučenja islasi Hrvatski vjestnik o izvučenim brojevima.

VAŽNO! Primaju se takodjer priglasiti k nakupu srećaka austrijske drž. lutrije. Točne obavijesti salje svakomu besplatno za srećkovno odijeljenje „Slovenske Straz“ g. Valentin Urbančić, Ljubljana. — Primaju se provizijski zastupnici uz ugodne uslove.